

15 Δεκεμβρίου, 1995

[ΠΙΚΗΣ, Πρόεδρος]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΜΠΟΡΗΣ,

Αιτητής,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ
ΑΝΩΤΑΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΚΡΙΣΕΩΝ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 164/95)

Διοικητικό Δίκαιο — Αρχές — Αρχή της καλής πίστης — Νομολογία και θεωρία — Όρια — Περιστάσεις στην κριθείσα περίπτωση.

Στρατός της Δημοκρατίας — Αξιωματικοί — Κρίσεις — Μεταβολή της κρίσης αξιωματικού επί το δυσμενέστερο από το ένα έτος στο άλλο χωρίς μεταβολή των δεδομένων — Εφόσον η δυσμενής κρίση αιτιολογείται δεν απαιτείται δικαιολόγηση της μεταβολής. 5

Ο αιτητής προσέφυγε κατά της κρίσης του ως παραμένουτος στον ίδιο βαθμό για μόνο το λόγο ότι στην κρίση δεν έγινε αναφορά, και αιτιολογία, του γεγονότος ότι κατά την προηγούμενη κρίση ο αιτητής είχε κριθεί ευμενέστερα, επί τη βάσει των αυτών στοιχείων. 10

Το Ανώτατο Δικαστήριο απορρίπτοντας την προσφυγή, αποφάσισε ότι: 15

Η αρχή της καλής πίστης συνιστά κανόνα της χρηστής διοίκησης· έχει ως λόγο τον αποκλεισμό της αυθαίρετης συμπεριφοράς στις συναλλαγές του Κράτους με το διοικούμενο. Η διοικητική λειτουργία πρέπει, όπως έχει επανειλημμένα διακηρυχθεί, να διαπνέεται από καλή πίστη. Πρόκειται για κανόνα περιοριστικό της δράσης της Διοίκησης, ώστε ο πολίτης να προσβλέπει με εμπιστοσύνη στη λειτουργία της. Δεν μεταβάλλει, όμως, η αρχή της καλής πίστης ούτε τις αρχές δικαίου που διέπουν την άσκηση των εξουσιών που αποδίδονται σε αρμόδιο όργανο, ούτε προεξοφληθεί την άσκηση 25

της εξουσίας η οποία παρέχεται.

5 Τα Συγγράμματα τα οποία επικαλέστηκε ο δικηγόρος του αιτητή, όπως και η Ελληνική νομολογία, δεν υποστηρίζουν τη θέση ότι απαιτείται η ειδική αιτιολόγηση της κρίσης αρμοδίου οργάνου αποτεδέρτετε αφίσταται από εκείνη στην οποία το όργανο προήλθε σε προηγούμενο χρονικό στάδιο αναφορικά με την εκτίμηση γεγονότων που προσομοιάζουν. Υποστηρίζεται ότι η απόφαση για τη δυσμενέστερη εκτίμηση σε μεταγενέστερο στάδιο πρέπει να είναι αιτιολογημένη, δηλαδή 10 πρέπει να παρέχονται οι λόγοι οι οποίοι οδήγησαν το Σώμα στην κρίση του. Δεν απαιτείται ειδική αιτιολόγηση της διαφοροποίησης, αλλά η εξειδίκευση των λόγων για τους οποίους το Συμβούλιο, στη δεύτερη περίπτωση, κατέληξε σε δυσμενέστερη για το διοικούμενο κρίση.

15 Στην προκειμένη περίπτωση το Συμβούλιο παρέιχε τους λόγους για τους οποίους κατέληξε στην κρίση του, συνιστάμενους στα πειθαρχικά παραπτώματα του αιτητή. Η αποτίμηση της σημασίας των πειθαρχικών αυτών παραπτωμάτων στην αξιολόγηση του αιτητή ανάγεται στην κρίση του Συμβουλίου. Εφόσον το Συμβούλιο είχε 20 την εξουσία να αχθεί στην απόφαση του και εξηγούνται οι λόγοι για την κρίση του, δεν παρέχεται πεδίο για επέμβαση. Η αιτιολόγηση της απόφασης δεν κρίνεται ελλειπής.

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.

25 Αναφερόμενες υποθέσεις:

Χριστοδούλου ν. Δημοκρατίας (1994) 4 Α.Α.Δ. 2523,

30 *Vassiliou v. Republic (1982) 3 C.L.R. 220,*

Papadopoulou v. Republic (1984) 3 C.L.R. 332,

Drousiotis v. C.B.C. (1984) 3 C.L.R. 546,

35 *Tamassos Tobacco Suppliers and Co. Ltd v. Δημοκρατίας (1992) 3 Α.Α.Δ. 60,*

Απόφαση Συμβουλίου της Επικρατείας Αρ. 1185/39.

40 **Προσφυγή.**

Προσφυγή εναντίον της αξιολόγησης των καθ' ων η αίτηση με την οποία ο αιτητής που είναι Συνταγματάρχης του Κυπριακού

Στρατού κρίθηκε κατά πλειοψηφία, ως παραμένων στον ίδιο βαθμό.

Σ. Οικονομίδης, για τον Αιτητή.

Α. Χριστοφόρου, Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Καθ' ων η αίτηση. 5

Cur. adv. vult.

ΠΙΚΗΣ, Π.: Ο αιτητής είναι Συνταγματάρχης του Κυπριακού Στρατού. Με την προσφυγή του θέτει προς αναθεώρηση την αξιολόγησή του από το Ανώτατο Συμβούλιο Κρίσεων Αξιωματικών για το έτος 1994, βάσει της οποίας κρίθηκε, κατά πλειοψηφία, ως παραμένων στον ίδιο βαθμό (3:1). 10

Η κατάταξη του αιτητή είναι η χαμηλότερη από τις τέσσερις διαβαθμίσεις αξιολόγησης που προβλέπουν οι περί Αξιωματικών του Στρατού της Δημοκρατίας (Διορισμοί, Ιεραρχία, Προαγωγές και Αφυπηρητήσεις) Κανονισμοί του 1990 μέχρι 1994 - οι "Κανονισμοί" - (Κ.41(γ), όπως τροποποιήθηκε από την Κ.Δ.Π. 25/92) - και καθιστά τον αξιολογούμενο μη προάξιμο στην ανώτερη βαθμίδα της ιεραρχίας. 15 20

Ο λόγος για τον οποίο αξιολογήθηκε τόσο χαμηλά έγκειται, όπως αναφέρεται στην απόφαση, στη φύση και τη σοβαρότητα "των τεσσάρων πειθαρχικών παραπτωμάτων" με τα οποία βαρύνεται και για τα οποία του επιβλήθηκαν πειθαρχικές ποινές. Τα τρία (πειθαρχικά αδικήματα) διαπράχθηκαν πριν και το τέταρτο μετά την προαγωγή του σε Συνταγματάρχη την 1η Ιανουαρίου, 1990, (1985, 1986, 1987, 1992). Ως προς τα υπόλοιπα στοιχεία, όπως διαπιστώνεται στην ίδια την απόφαση, οι βαθμολογίες του κρινόμενου "στα ουσιαστικά προσόντα στις Εκθέσεις Ικανότητας σας στον κατεχόμενο βαθμό, δικαιολογούν κρίση ανώτερης διαβάθμισης ..." 25 30

Η υπηρεσιακή επίδοση του αιτητή το 1994 ήταν στο ίδιο επίπεδο μ' εκείνη του 1993. Για το έτος εκείνο η κρίση του Συμβουλίου (Ανώτατο Συμβούλιο Κρίσεων Αξιωματικών) για τον αιτητή ήταν: "προακτέος κατ' αρχαιότητα", διαβάθμιση που του παρείχε τη δυνατότητα ανέλιξης στην ανώτερη βαθμίδα του στρατεύματος. 35

Είναι η θέση του αιτητή, και αυτός είναι ο ουσιαστικός λόγος για τον οποίο επιδιώκεται η ακύρωση της απόφασης, ότι η αντίθεση μεταξύ των δύο αξιολογήσεων, χωρίς καμιά επεξήγηση για τη διαφοροποίηση της θέσης του Συμβουλίου, παραβιάζει την 40

αρχή της καλής πίστης, που πρέπει να διέπει τις σχέσεις της Διοίκησης με το διοικούμενο. Δεν αμφισβητείται το ελεύθερο της κρίσης του Συμβουλίου για την αξιολόγηση του αιτητή, ούτε η απουσία οποιασδήποτε δέσμευσης από την αξιολόγηση του προηγούμενου χρόνου. Το σημείο στο οποίο προσκρούει η απόφαση στις αρχές της χρηστής διοίκησης, κατά τον αιτητή, έγκειται στη μη επεξήγηση της διαφοροποίησης της κρίσης του Συμβουλίου από εκείνη στην οποία προήλθε το προηγούμενο έτος.

- 10 Με έρεισμα τις αρχές της καλής πίστης, όπως τυγχάνουν εφαρμογής στο προκείμενο πεδίο και αποτυπώνονται στα συγγράμματα του Μ. Στασινόπουλου ("Δίκαιο των Διοικητικών Πράξεων", σελ. 352-355), και Π.Δ. Δαγτόγλου ("Γενικό Διοικητικό Δίκαιο", β' έκδοση, αναθεωρημένη και συμπληρωμένη, 1984, σελ. 132-135), ο
- 15 δικηγόρος του αιτητή υπέβαλε ότι επιβάλλεται ειδική αιτιολόγηση της διαφοροποίησης της προσέγγισης διοικητικού οργάνου στην εκτίμηση γεγονότων, όπου αυτή διαφέρει από εκείνη προηγούμενου έτους, εφόσο δε μεσολαβεί οποιαδήποτε μεταβολή στα ουσιαστικά γεγονότα. Ενώ γίνεται δεκτό ότι δεν παρεμβάλλεται νομικό
- 20 κώλυμα στην ελεύθερη κρίση του Σώματος ως προς την αξιολόγηση γεγονότων από προηγούμενη κρίση του, επιβάλλεται, όπως εισηγήθηκε ο δικηγόρος του αιτητή, επεξήγηση οποιασδήποτε διαφοροποίησης, όπου τα στοιχεία κρίσεως των δυο περιόδων είναι όμοια. Αντίθετα, οι καθ' ων η αίτηση υποστήριξαν ότι δεν υφίσταται κανόνας επιβάλλον την ειδική αιτιολόγηση ή, ακριβέστερα, την αιτιολόγηση οποιασδήποτε αλλαγής στη θέση του Σώματος και ότι η αξιολόγηση ανάγεται στην ελεύθερη κρίση του Συμβουλίου. Προς υποστήριξη των θέσεών τους επικαλέστηκαν την
- 25 απόφαση του Χρυσοστομή, Δ., στη **Χριστοδούλου ν. Δημοκρατίας** (1994) 4 Α.Α.Δ. 2523, στην οποία, όντως, αποφασίστηκε ότι το Ανώτατο Συμβούλιο Κρίσεων Αξιωματικών "ήταν ελεύθερο να αποφασίσει σύμφωνα με τις πρόνοιες των κανονισμών, δεδομένου ότι η προηγούμενη απόφασή του, του 1990 έπαυσε να ισχύει".

- 35 Το νομικό πλαίσιο αξιολόγησης Ανωτάτων Αξιωματικών του Στρατεύματος καθορίζεται στον Κ.41(6) των Κανονισμών, ο οποίος προβλέπει ότι:-

- 40 "... το Ανώτατο Συμβούλιο Κρίσεων λαμβάνει υπόψη του και εκτιμά όλα τα κατά τη διάρκεια της σταδιοδρομίας του στοιχεία, ιδιαίτερη όμως σημασία δίδεται στα στοιχεία του κατεχόμενου βαθμού."

Ιδιαίτερης σημασίας, στην προκείμενη περίπτωση, είναι το

πειθαρχικό παράπτωμα στο οποίο υπέπεσε ο αιτητής μετά την προαγωγή του στο βαθμό του Συνταγματάρχη του Στρατού της Δημοκρατίας.

Η αρχή της καλής πίστης συνιστά κανόνα της χρηστής διοίκησης· έχει ως λόγο τον αποκλεισμό της αυθαίρετης συμπεριφοράς στις συναλλαγές του Κράτους με το διοικούμενο. Η διοικητική λειτουργία πρέπει, όπως έχει επανειλημμένα διακηρυχθεί, να διαπνέεται από καλή πίστη (βλ., μεταξύ άλλων, *Vassiliou v. Republic* (1982) 3 C.L.R. 220· *Papadopoulou v. Republic* (1984) 3 C.L.R. 332· *Drousiotis v. C.B.C* (1984) 3 C.L.R. 546· *Tamassos Tobacco Suppliers and Co. Ltd v. Δημοκρατίας* (1992) 3 Α.Α.Δ. 60). Πρόκειται για κανόνα περιοριστικό της δράσης της Διοίκησης, ώστε ο πολίτης να προσβλέπει με εμπιστοσύνη στη λειτουργία της. Δε μεταβάλλει, όμως, η αρχή της καλής πίστης ούτε τις αρχές δικαίου που διέπουν την άσκηση των εξουσιών που αποδίδονται σε αρμόδιο όργανο, ούτε προεξοφλεί την άσκηση της εξουσίας η οποία παρέχεται.

Τα Συγγράμματα τα οποία επικαλέστηκε ο δικηγόρος του αιτητή, όπως και η Ελληνική νομολογία, δεν υποστηρίζουν τη θέση ότι απαιτείται η ειδική αιτιολόγηση της κρίσης αρμοδίου οργάνου οποτεδήποτε αφίσταται από εκείνη στην οποία το όργανο προήλθε σε προηγούμενο χρονικό στάδιο αναφορικά με την εκτίμηση γεγονότων που προσομοιάζουν. Υποστηρίζεται ότι η απόφαση για τη δυσμενέστερη εκτίμηση σε μεταγενέστερο στάδιο πρέπει να είναι αιτιολογημένη, δηλαδή πρέπει να παρέχονται ο λόγοι οι οποίοι οδήγησαν το Σώμα στην κρίση του. Δεν απαιτείται ειδική αιτιολόγηση της διαφοροποίησης, αλλά η εξειδίκευση των λόγων για τους οποίους το Συμβούλιο, στη δεύτερη περίπτωση, κατέληξε σε δυσμενέστερη για το διοικούμενο κρίση.

Η απόφαση του Συμβουλίου Επικρατείας 1185/1934 άπτεται του θέματος αυτού. Η υπόθεση εκείνη, όπως και η παρούσα, αφορούσε τις κρίσεις μελών του στρατεύματος από το Ανώτατο Στρατιωτικό Συμβούλιο. Ο αιτητής είχε κριθεί στην πρώτη περίπτωση ως προακτής, ενώ στη δεύτερη ως στάσιμος, χωρίς να έχει επέλθει οποιαδήποτε μεταβολή στα ουσιαστικά στοιχεία του αξιολογούμενου. Η κρίση του Συμβουλίου αιτιολογήθηκε με αναφορά στον κακό χαρακτήρα του αιτητή. Η αιτιολογία κριθηκε επαρκής και η προσφυγή απορριπτή. Η σύνοψη της απόφασης στην 1185/1934, που απαντάται στο εισαγωγικό μέρος, συγκεκριμένα ότι συντρέχει ανάγκη "ειδικής επί τούτω αιτιολογίας διά την αλλαγήν των αντιλήψεών του", δε δικαιολογείται ούτε

αποτελεί αρχή η οποία προκύπτει από το σκεπτικό ή το αποτέλεσμα της απόφασης.

5 Στην προκείμενη περίπτωση, όπως και σ' εκείνη, το Συμβούλιο παρείχε τους λόγους για τους οποίους κατέληξε στην κρίση του, συνιστάμενους στα πειθαρχικά παραπτώματα του αιτητή. Η αποτίμηση της σημασίας των πειθαρχικών αυτών παραπτωμάτων στην αξιολόγηση του αιτητή ανάγεται στην κρίση του Συμβουλίου. Εφόσον το Συμβούλιο είχε την εξουσία να αχθεί
10 στην απόφασή του και εξηγούνται οι λόγοι για την κρίση του, καταλήγω ότι δεν παρέχεται πεδίο για επέμβαση. Η αιτιολόγηση της απόφασης δεν κρίνεται ελλιπής.

15 Η προσφυγή απορρίπτεται. Δεν εκδίδεται διαταγή για έξοδα.

Η επίδικη διοικητική απόφαση επικυρώνεται στην ολότητά της, βάσει του Άρθρου 146.4(α) του Συντάγματος.

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.

15 Δεκεμβρίου, 1995

[ΠΙΚΗΣ, Πρόεδρος]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΜΙΧΑΛΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ,

Αιτητής,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ
ΑΝΩΤΑΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΚΡΙΣΕΩΝ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 128/95)

Διοικητικό Δίκαιο — Αρχές — Αρχή της καλής πίστης — Όρια — Περιοστάσεις μη παράβασης της αρχής στην κριθείσα περίπτωση.

Στρατός της Δημοκρατίας — Αξιωματικοί — Κρίσεις — Μεταβολή της κρίσης αξιωματικού επί το δυσμενέστερον από το ένα έτος στο άλλο χωρίς μεταβολή των δεδομένων — Εφόσον η δυσμενής κρίση αιτιολογείται δεν απαιτείται δικαιολόγηση της μεταβολής. 5

Ο αιτητής προσέφυγε κατά της κρίσης του ως παραμένοντος στον ίδιο βαθμό για μόνο το λόγο ότι στη κρίση δεν έγινε αναφορά, και αιτιολογία, του γεγονότος ότι κατά την προηγούμενη κρίση ο αιτητής είχε κριθεί ευμενέστερα, επί τη βάσει των αυτών στοιχείων. 10

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την προσφυγή αποφάσισε ότι: 15

Όπως εξηγείται στην απόφαση που εκδόθηκε νωρίτερα σήμερα, στην *Παμπόρης v. Δημοκρατίας*, δεν υπάρχει καθήκον ειδικής αιτιολόγησης για τη διάφορη εκτίμηση των στοιχείων του αιτητή σε σύγκριση με εκείνη προηγούμενου έτους. Ό,τι επιβάλλεται είναι η παροχή των λόγων για τους οποίους το Συμβούλιο κατέληξε στη δυσμενέστερη κρίση η οποία προσβάλλεται. Στην προκειμένη περίπτωση, όπως και στην περίπτωση του αιτητή στην *Παμπόρης v. Δημοκρατίας*, παρέχονται οι λόγοι αυτοί. 20

Για τους λόγους που επεξηγούνται στην απόφαση του Δικαστη- 25